

Peter Bornemisza a šintavská tlačiareň

450. výročie založenia
šintavskej tlačiarne

Výberová personálna bibliografia

Bornemisza Péter és a semptei nyomda

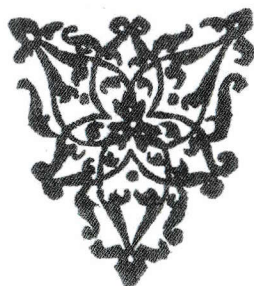
A semptei nyomda
megalapításának 450. évfordulója

Válogatott életrajzi és személyi bibliográfia

Galanta / Galánta 2023

Obsah

Na úvod...	4
Životopis	8
Bibliografia	15
A/ Staré tlače, faksimile, nové vydania	15
B/ Monografie	23
C/ Zborníky, state zo zborníkov, príručiek	32
D/ Záverečné práce	37
E/ Elektronické dokumenty	38
F/ Biografické heslá v encyklopédiách, slovníkoch, príručkách	39
G/ Propagačné materiály	45
H/ Články	46
Menný register	54
Pramene prieskumu	60

Tartalom

Bevezető	6
Életrajz	12
Bibliográfia	15
A/ Régi nyomtatványok, hasonmás kiadások, újból kiadott művek	15
B/ Monográfiák	23
C/ Tanulmánykötetek, tanulmányok	32
D/ Szakdolgozatok	37
E/ Elektronikus dokumentumok	38
F/ Szócikkek	39
G/ Propagációs anyagok	45
H/ Cikkek	46
Névmutató	54
Forrásirodalom	60

Na úvod...

Výberová personálna bibliografia o Petrovi Bornemiszovi - cirkevnom spisovateľovi, protestantskom kazateľovi a iniciátorovi kníhtlače zo 16. storočia vznikla pri príležitosti 450. výročia založenia jeho tlačiarskej dielne v Šintave.

Publikácia je priekopníckou prácou v danej problematike. Doteraz nebola na Slovensku ani v Maďarsku zostavená bibliografia o činnosti tohto renesančného polyhistora a vášnivo veriaceho a nekompromisného kazateľa. Myšlienky nebojácneho človeka a zvečnené činy odvážneho podnikateľa nám ponúkajú obraz sebavedomého individualistu, ktorý si svojimi literárnymi počinmi a aj typografickým majstrovstvom zaslúži našu pozornosť.

Bibliografia sa zameriava na výber bibliografických záznamov mapujúcich život a najmä náboženské dielo Petra Bornemiszu. Jeho svetská tvorba nebola v tom čase taká závažná a ani sám sa neodvolával na v mladosti preloženú tragédiu, Sofoklovu Elektru, ktorá v dnešnej dobe patrí medzi zaujímavé diela. Pozoruhodnú tlačiarsku činnosť Bornemiszu monitoruje táto bibliografia do konca jeho života. Miestami aj dlhšie. Prioritne však mapuje jeho tlačiarsku aktivitu v našom regióne. Či už na Šintavskom hrade (okolie Serede a Šintavy), na Plaveckom hrade, či v Rohožníku. V šintavskej tlačiarni boli vytlačené aj jeho známe Postily. V maďarskej odbornej literatúre jeho tlačiaren dostala pomenovanie Bornemisza - Mantskovit (Mančkovič), pretože po smrti Petra Bornemiszu, jeho spoločník Valentin (Farinola) Mančkovič pokračoval v práci typografa na tlačiarskom vybavení Bornemiszu. Záznamy preto podchycujú niektoré tlače vydané jeho nasledovníkom. Bibliografia sa však nevenuje vydaniu Vizsolyskej Bible, kompletnému prekladu Svätého písma do maďarčiny, ktorú vydal už spomínaný Mančkovič. Peter Bornemisza bol v tom čase už po smrti a zahrnutie záznamov o preklade Bible by presunuli ťažisko a dôraz z osobnosti Bornemiszu na Mančkoviča a samotné vizsolyské vydanie Bible.

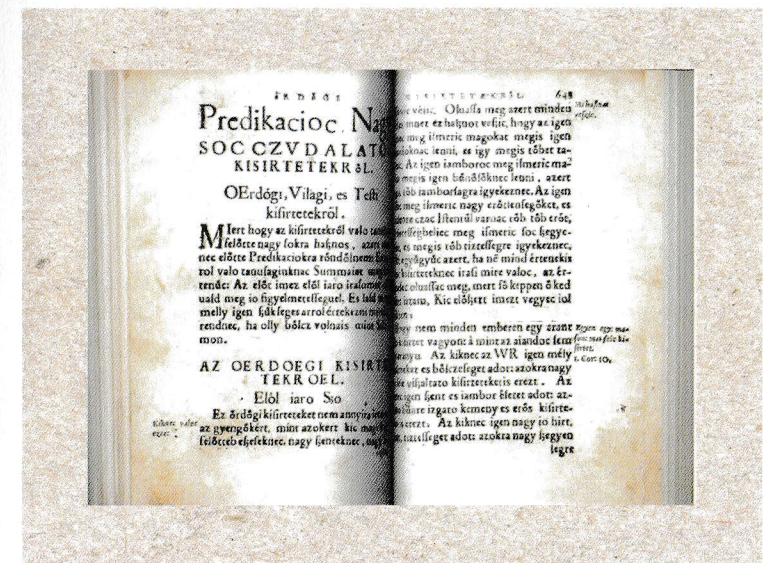
Celkový počet záznamov je 202 a sú radené chronologicky podľa roku uverejnenia (od najstarších po najnovšie). Záznamy sú rozdelené do viacerých skupín:

- A/ Staré tlače, faksimile, nové vydania
- B/ Monografie
- C/ Zborníky, state zo zborníkov, príručiek
- D/ Záverečné práce
- E/ Elektronické dokumenty
- F/ Biografické heslá v encyklopédiách, slovníkoch, príručkách
- G/ Propagačné materiály
- H/ Články

Publikácia obsahuje menný register.

V súlade s knihovníckymi pravidlami sú bibliografické záznamy uvedené v jazyku príspevku či monografie, v prípade maďarských a inojazyčných zdrojov bez prekladu do slovenčiny.

Zostavovateľky

Bevezető

Ezen válogatott életrajzi és személyi bibliográfia a 16. században élt jeles egyházi író, protestáns prédikátor és nyomdász, Bornemisza Péter semptei nyomdászműhelye megalapításának 450. évfordulója alkalmából készült.

A publikáció úttörő jelentőségű, hiszen mindezülig sem Szlovákia sem Magyarország területén nem jelent meg a szóban forgó humanista polihisztor, mélyen hívő, kompromisszumot nem ismerő hitszónok életének és művének szentelt hasonló munka. A félelmet és megfélemlítést semmibe vevő ember gondolatai és a merész vállalkozó megörökített tettei egy öntudatos egyéniség képét tárják elénk, kinek irodalmi munkássága, valamint tipográfiai kvalitásai egyaránt figyelemre méltóak.

A bibliográfia főként az életrajzi adatokra, illetve az életmű egyházi vonatkozásait felölelő bibliográfiai bejegyzésekre koncentrál. Bornemisza világi irodalomhoz köthető munkássága a korban nem volt kiemelt szerepű, sőt maga sem hivatkozott soha a korai éveiben lefordított szofoklészi Elektrára, melyet az utókor már egészen más szemmel néz. Figyelemre méltó, élete végéig űzött nyomdászati tevékenységének feltérképezése szintén e bibliográfia célkitűzése. Főként azonban a mai Szlovákia területén, Semptén, Detrekőn és Rárbokon nyomtatott munkái állnak érdeklődésünk középpontjában, hiszen a postillák majdnem mindegyike a Szered melletti Semptén került kiadásra. A magyar szakirodalom ezt a nyomdát Bornemisza-Mantskovit nyomdának nevezte el, mert Bornemisza halála után, társa Mantskovit (latinosan Farinola) Bálint folytatta a tipográfus mesterséget a Bornemisza által, vagy közösen beszerzett nyomdászati kellékekkel. Ennek okán néhány bejegyzés már az utód által kinyomtatott művekre vonatkozik. Ezen bibliográfia nem tér ki viszont a már említett Mantskovit által kiadott Vizsolyi Bibliára. Bornemisza Péter ekkor már nem élt, és a teljes magyar bibliafordítással foglalkozó irodalom feltérképezése esetünkben nem kívánt mértékben helyezni át a hangsúlyt Bornemisza személyéről Manstkovitra és a nevével fémjelzett bibliakiadásra.

A bibliográfia összesen 202 bejegyzést tartalmaz, melyek időrendi sorrendben (legrégebbitől a legújabbig) kerültek rendezésre. Jellegüket tekintve több csoportba oszthatók:

- A/ Régi nyomtatványok, hasonmás kiadások, újból kiadott művek
- B/ Monográfiák
- C/ Tanulmánykötetek, tanulmányok
- D/ Szakdolgozatok
- E/ Elektronikus dokumentumok
- F/ Szócikkek
- G/ Propagációs anyagok
- H/ Cikkek

A publikáció névmutatót tartalmaz.

A könyvészeti szabályok értelmében a bibliográfiai bejegyzések az adott dokumentum nyelvén, azaz magyar és idegen nyelvek esetén, szlovák fordítás nélkül kerültek lejegyzésre.

Szerkesztők

